

Vsebinska izhodišča za izvajanje Programa EKP 21 - 27

Prednostna naloga 3: Zelena preobrazba za podnebno nevtralnost

Specifični cilj RSO2.7. Izboljšanje varstva in ohranjanja narave ter biotske raznovrstnosti in zelene infrastrukture, tudi v mestnem okolju, in zmanjšanje vseh oblik onesnaževanja (ESRR)

- Ukrepi za zagotavljanje in **izboljšanje zelene infrastrukture, dostopa prebivalcev do zelene infrastrukture v urbanih območjih ter ozelenjevanje mest** pomembno prispevajo k ohranjanju in izboljšanju kakovosti življenja in okolja v mestih.
- Podpira se vlaganja v zagotavljanje **dostopne in privlačne zelene in modre urbane infrastrukture**, ob upoštevanju načela uporabe na naravi temelječih rešitev.
- Z ukrepi podpiramo doseganje cilja, zastavljenega v novi nacionalni prostorski politiki – Resolucija o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050 (ReSPR50), za preprečevanje pretiranega zgoščanja urbane strukture z doseganjem ali **ohranjanjem vsaj 40 % deleža javnih in odprtih zelenih površin v ureditvenem območju naselja**.

- **Upravičenci:** lokalne skupnosti, javni zavodi in drugi javni organi in institucije, javna in zasebna podjetja, ki izvajajo javne funkcije, ministrstva in regionalne razvojne agencije.
- **Razpoložljiva sredstva v okviru tega specifičnega cilja:**
 - Vsem občinam (212) v okviru regionalnega razvoja z mehanizmom DRR 32,7 mio EUR (EU + RS);
 - Inovativni projekti za zagotavljanja zelene infrastrukture v mestih 7 mio EUR (EU + RS).

Podprti bodo projekti, katerih skupni priznani upravičeni stroški znašajo najmanj 0,3 mio EUR. Projekte se lahko združuje v skupine projektov (zelene površine), ki dosežejo ali presežejo zahtevano skupno vrednost EU dela sofinanciranja projektov.

Operacije morajo prispevati k doseganju **kazalnika rezultata**:

RCR95 – Prebivalci, ki imajo dostop do nove ali izboljšane zelene infrastrukture

VKZ cilj 2029: 146.000 prebivalcev

ZKZ cilj 2029: 95.000 prebivalcev

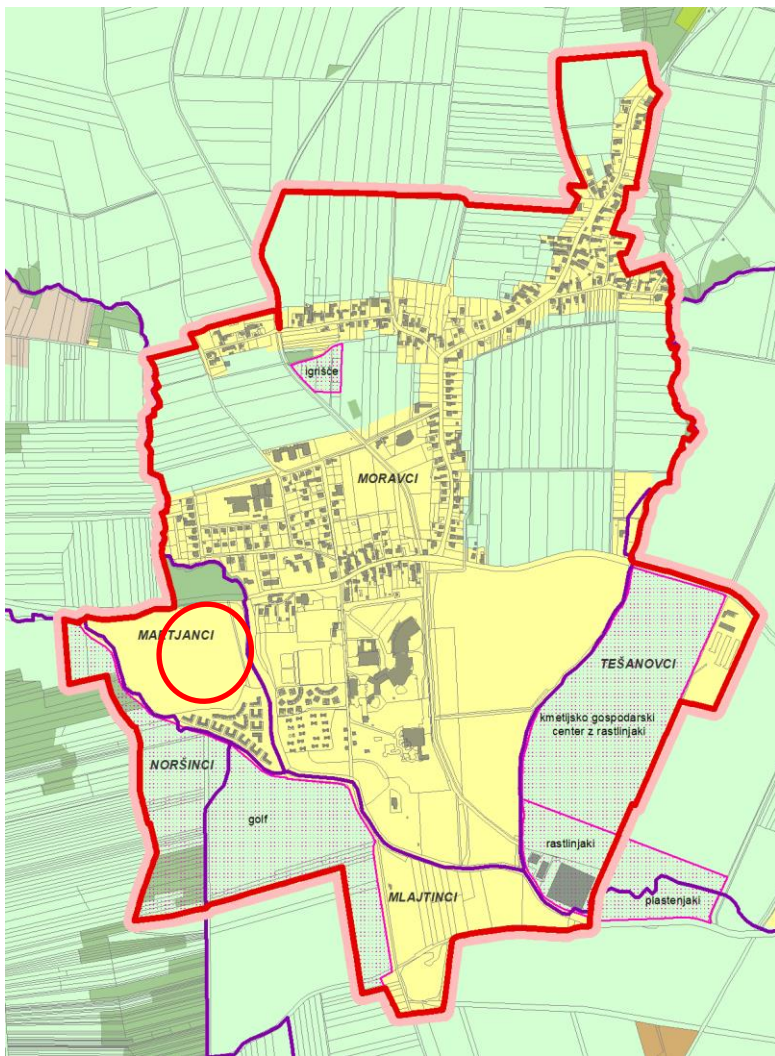
RCO36 – Zelena infrastruktura, ki je prejela podporo za druge namene in ne za prilaganje na podnebne spremembe

VKZ cilj 2029: 11,3 ha

ZKZ cilj 2029: 5,9 ha

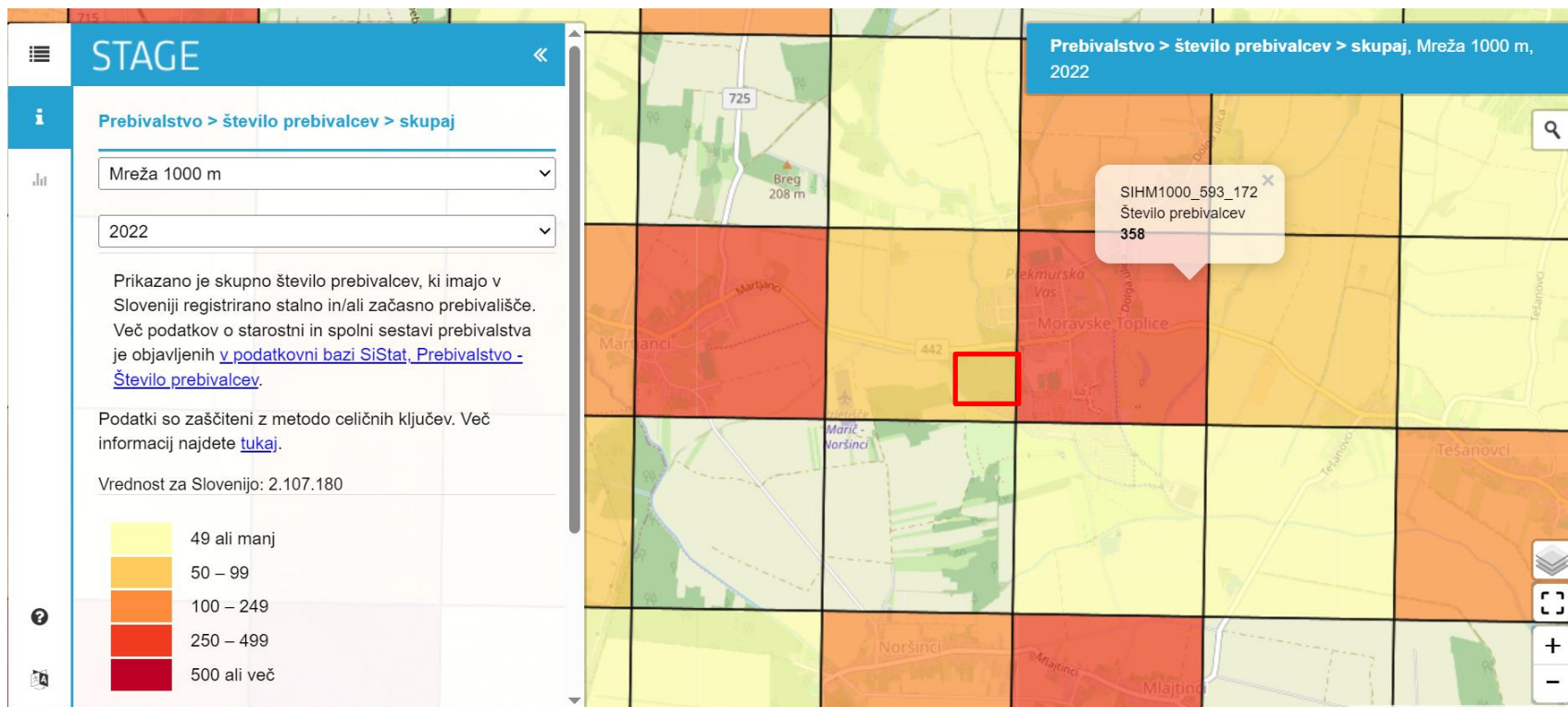
Kazalnik RCR95 »Prebivalci, ki imajo dostop do nove ali izboljšane zelene infrastrukture« se izračuna kot vsota prebivalcev, ki prebivajo v 300m pasu (buffer) okoli strnjene in zaokroženega območja zelene površine v skupnem obsegu vsaj 0,5ha ali v pasu (buffer) 900 m okoli strnjene in zaokroženega območja zelene površine velikosti vsaj 1 ha katerega se ureja s projektom. Kot vir podatkov o številu prebivalcev se upošteva podatke SURS (gis.stat.si) – skupno število prebivalcev znotraj mreže 100m. Pri izračunu se upoštevajo vse celice mreže, ki v celoti ali delno prekrivajo s 300m oz. 900m pasom okoli zelene površine ustrezne velikosti.

Kazalnik za štetje prebivalcev je določen v Resolucija o Strategiji prostorskega razvoja Slovenije 2050 (ReSPR50), ki je bila sprejeta v državnem zboru (Uradni list RS, št. 72/23) in ga ne moremo spreminjati.

Zaključeni projekti se morajo nahajati znotraj RPE (Register prostorske enote za naselja) ali meja območja urejanja z UN/UZ ali meja UON (ureditveno območje naselja), v kolikor so že določeni v OPN), oziroma dopustno je odstopanje 500 m izven meje.

Pri tem je potrebno upoštevati število prebivalcev, ki imajo dostop do zelene površine (projekti z večjim št. prebivalcev, so bolje točkovani).

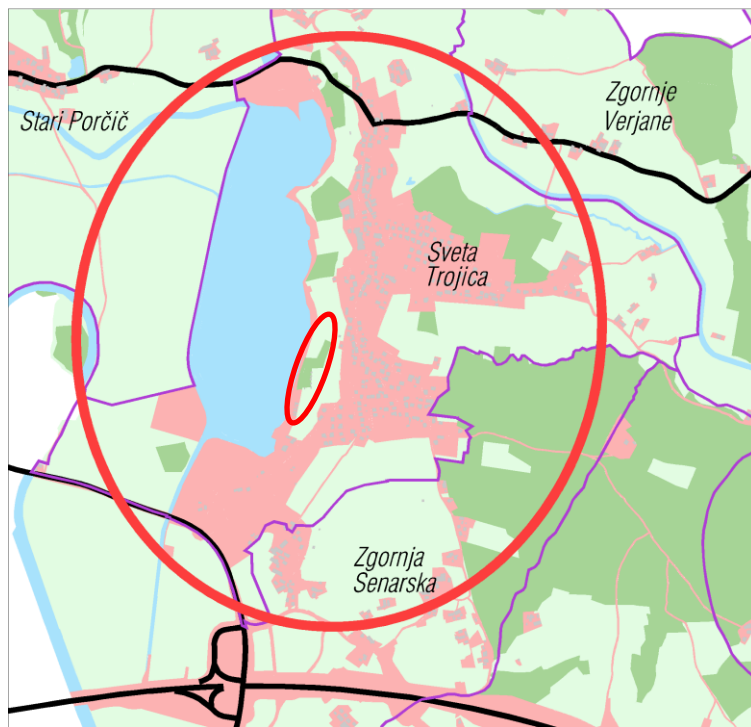

gis.stat.si

IZBERI: Prebivalstvo, št. prebivalcev, skupaj

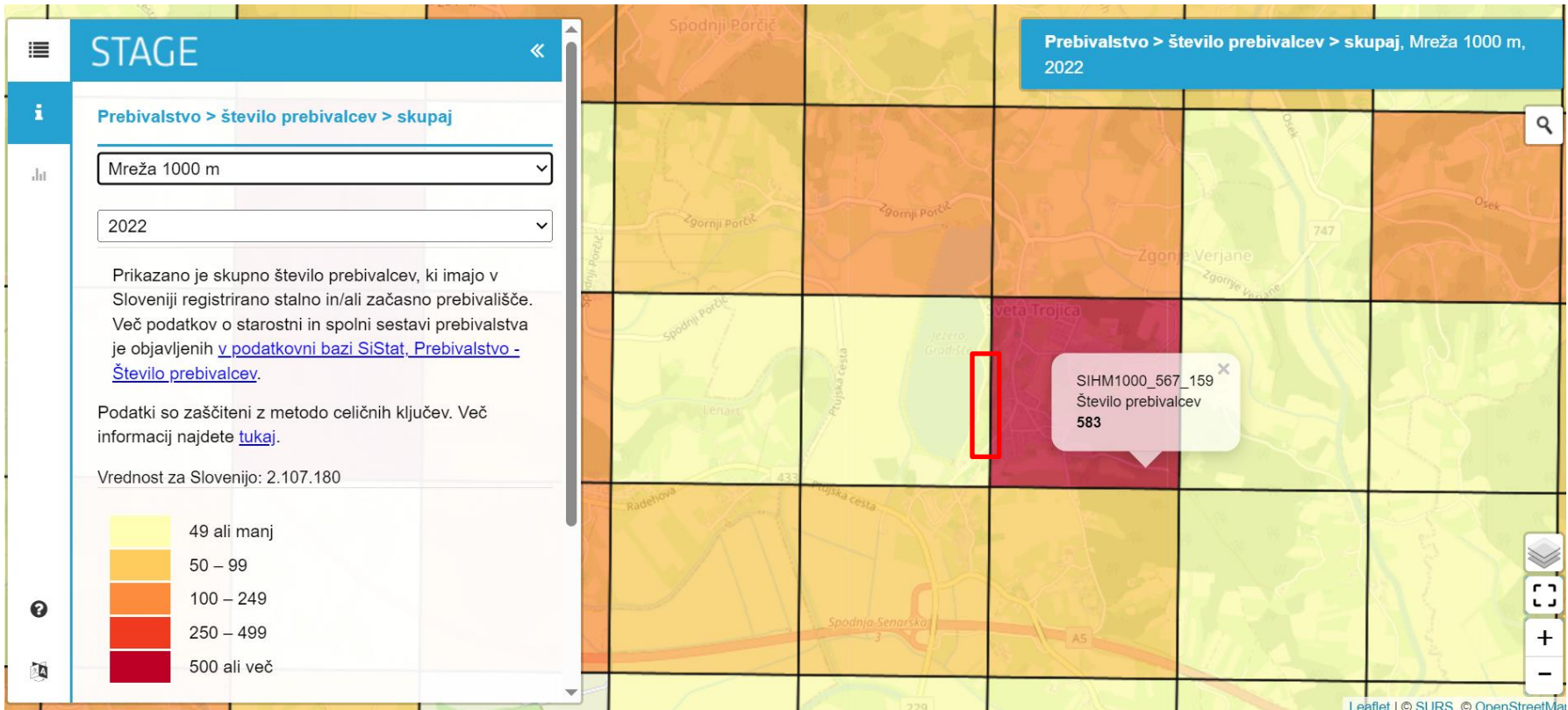
Podatki se lahko prenesejo s klikom na »prenesi« / za uporabo v GIS orodjih; lahko se pa tudi preprosto sešteje št. spremenljivk v ustreznem številu celic (info o številu se pojavi ob prehodu kurzorja miške preko celice)

Primer: zelena površina v naselju Moravske Toplice, velikost cca 9 ha, št. prebivalec, ki ima dostop: 408

Zaključeni projekti se morajo nahajati znotraj RPE (Register prostorske enote za naselja) ali meja območja urejanja z UN/UZ ali meja UON (ureditveno območje naselja), v kolikor so že določeni v OPN), oziroma dopustno je odstopanje 500 m izven meje.

Pri tem je potrebno upoštevati število prebivalcev, ki imajo dostop do zelene površine (projekti z večjim št. prebivalcev, so bolje točkovani).

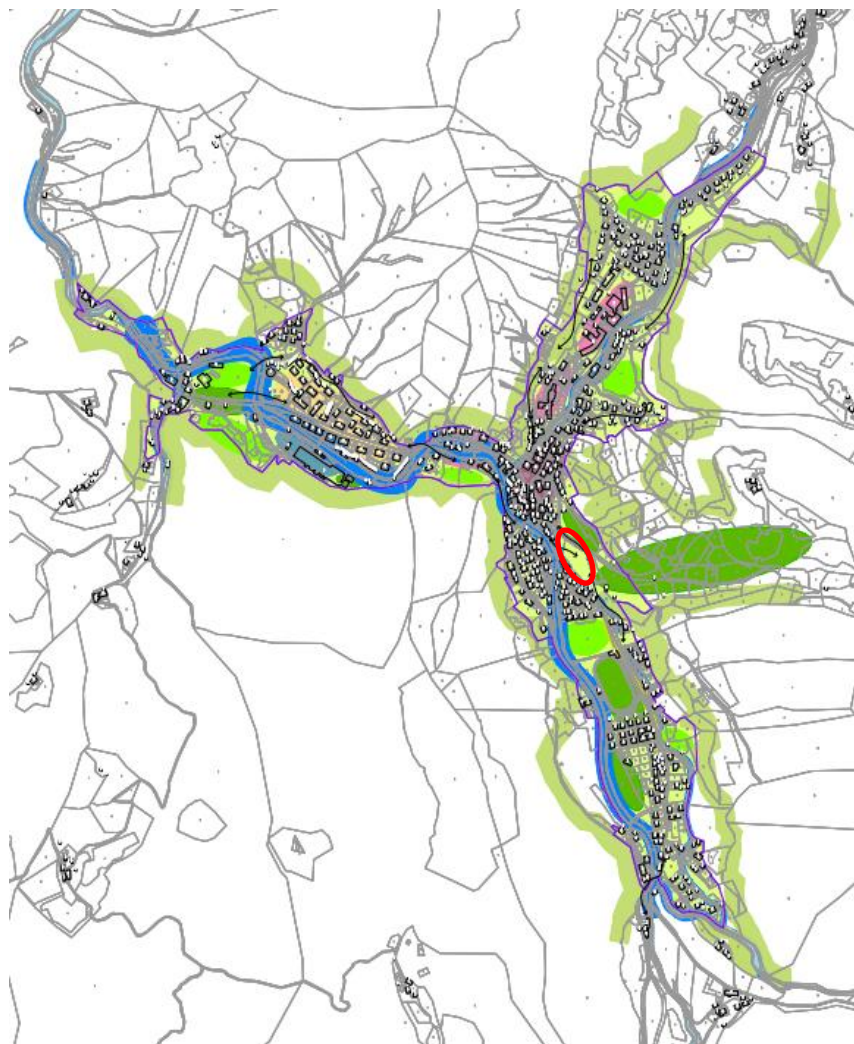

gis.stat.si

IZBERI: Prebivalstvo, št. prebivalcev, skupaj

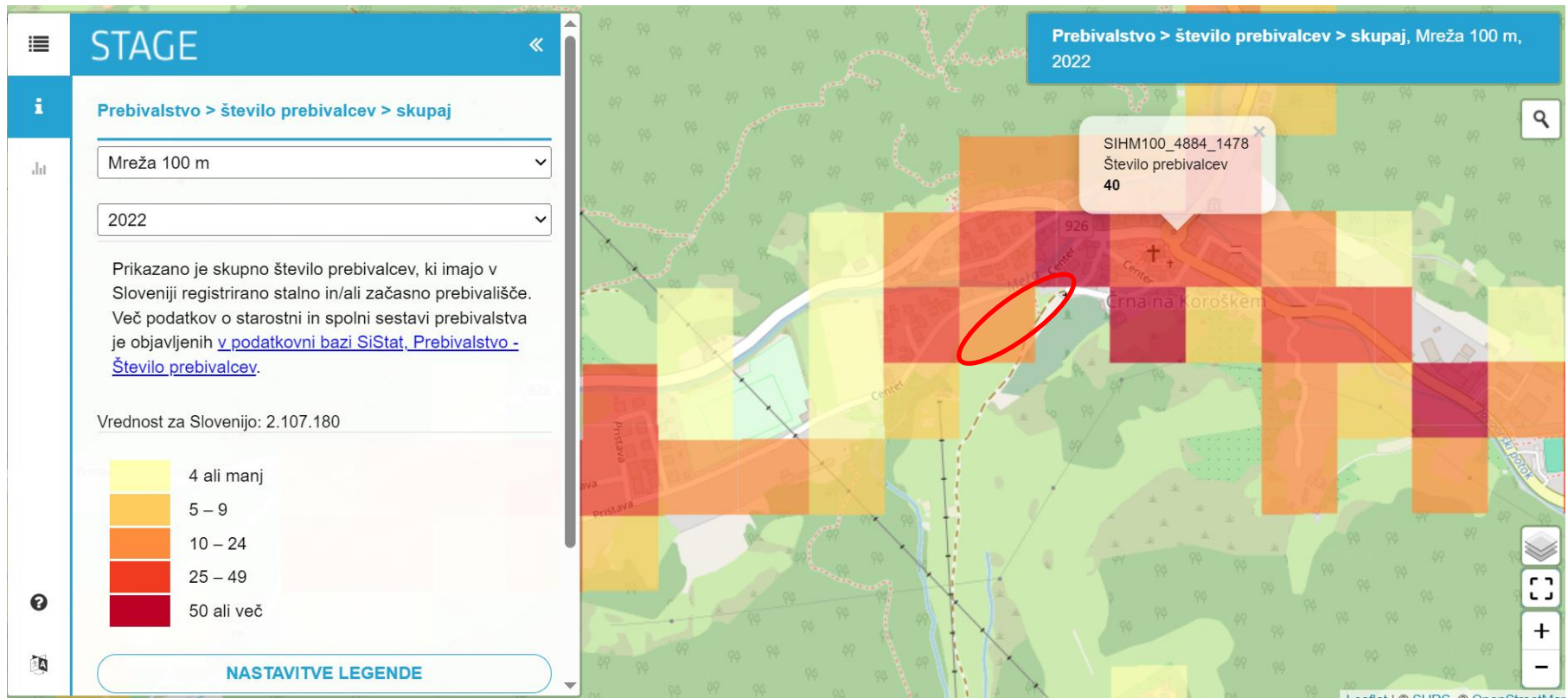
Podatki se lahko prenesejo s klikom na »prenesi« / za uporabo v GIS orodjih; lahko se pa tudi preprosto sešteje št. spremenljivk v ustreznem številu celic (info o številu se pojavi ob prehodu kurzorja miške preko celice)

Primer: zelena površin/obvodna ureditev v naselju Sv. Trojica, velikost cca 6 ha, št. prebivalec, ki ima dostop: 600

Zaključeni projekti se morajo nahajati znotraj RPE (Register prostorske enote za naselja) ali meja območja urejanja z UN/UZ ali meja UON (ureditveno območje naselja), v kolikor so že določeni v OPN), oziroma dopustno je odstopanje 500 m izven meje.

Pri tem je potrebno upoštevati število prebivalcev, ki imajo dostop do zelene površine (projekti z večjim št. prebivalcev, so bolje točkovani).

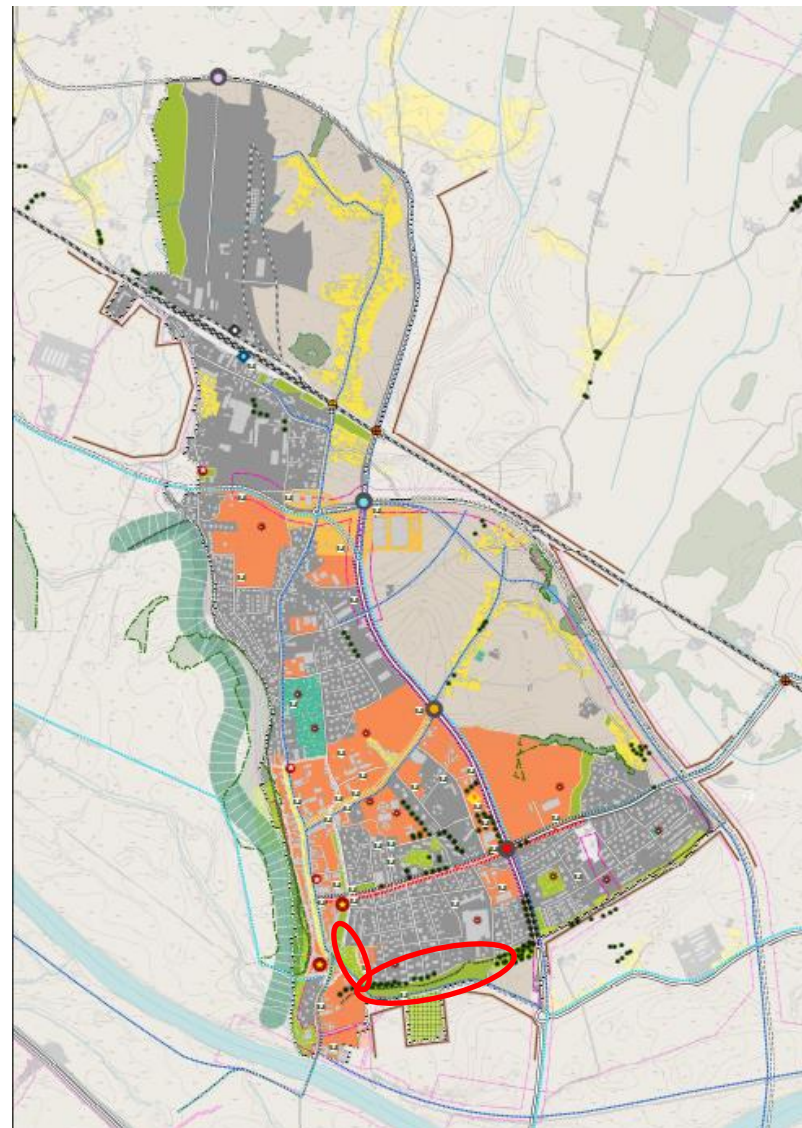
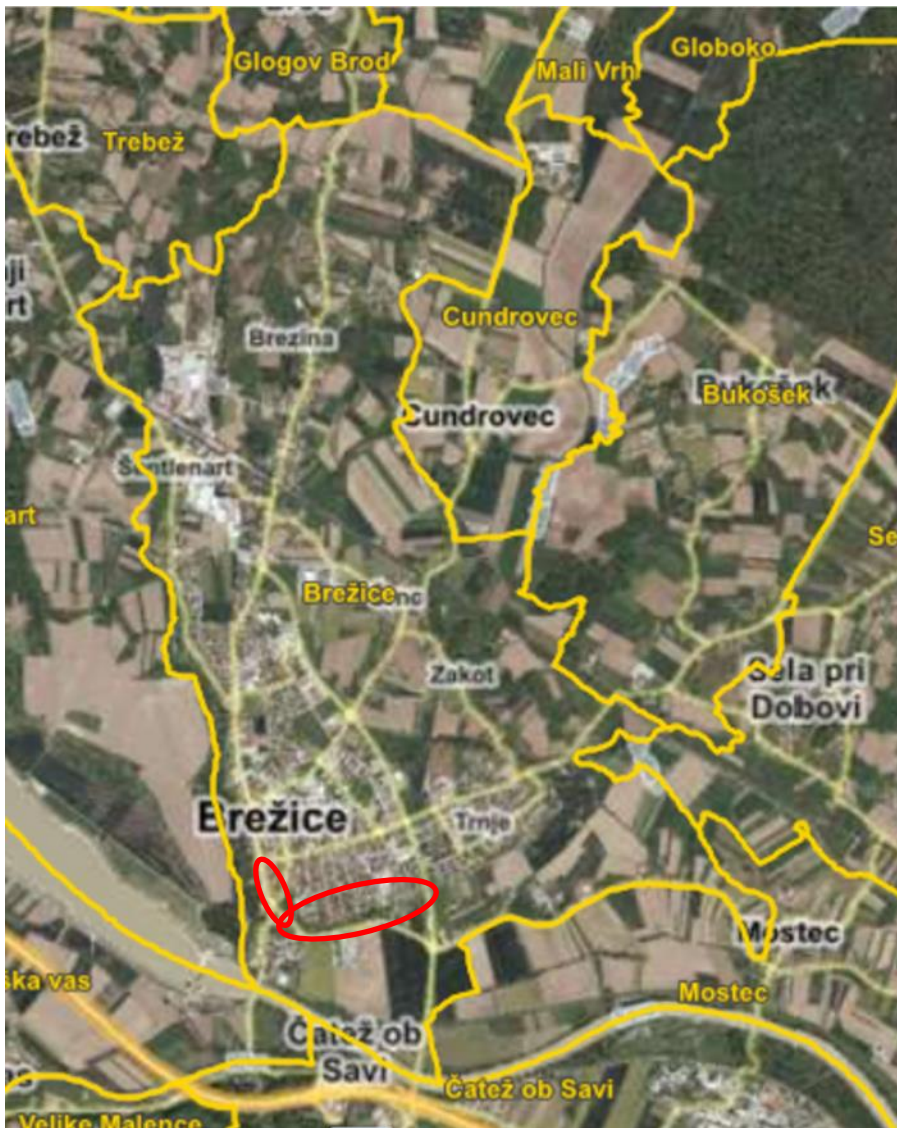
gis.stat.si

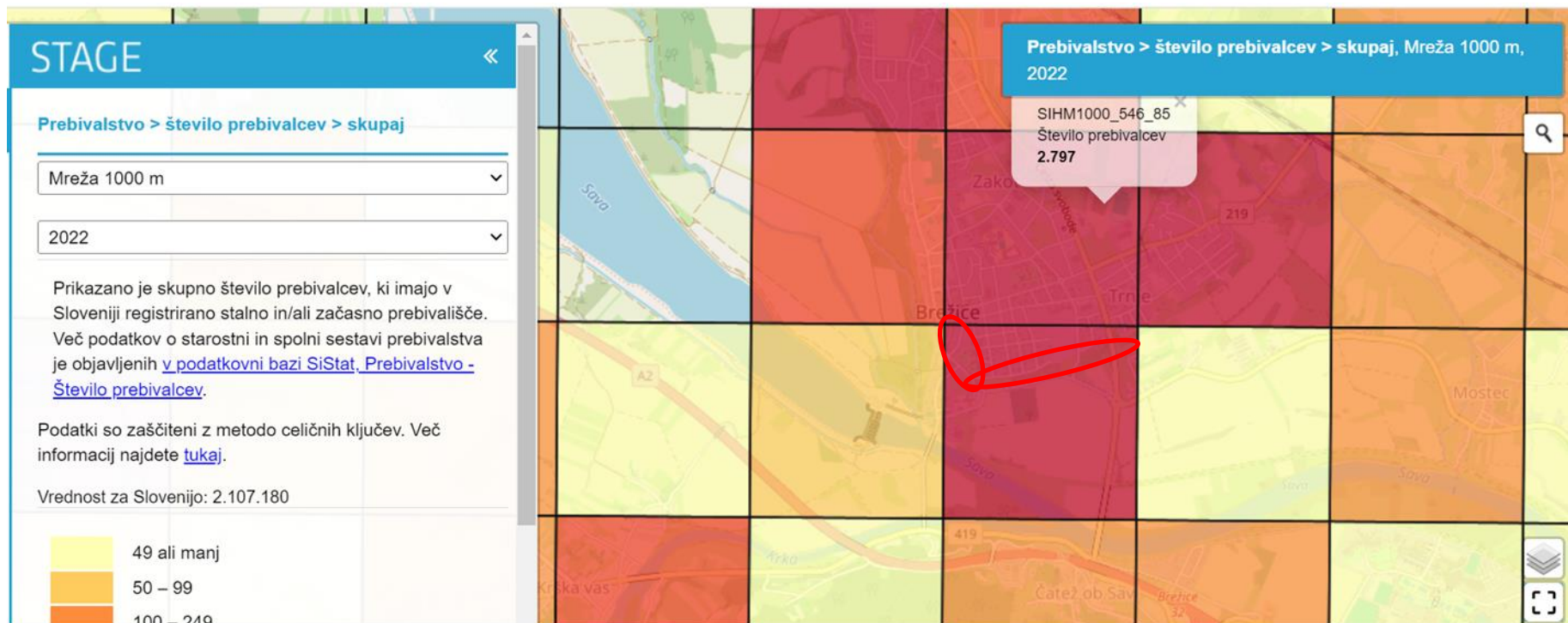
IZBERI: Prebivalstvo, št. prebivalcev, skupaj

Podatki se lahko prenesejo s klikom na »prenesi« / za uporabo v GIS orodjih; lahko se pa tudi preprosto sešteje št. spremenljivk v ustreznem številu celic (info o številu se pojavi ob prehodu kurzorja miške preko celice)

Primer: zelena površin v naselju Črna, velikost cca 0,7 ha, št. prebivalec, ki ima dostop: 300

Specifični cilj RS02.7.

gis.stat.si

IZBERI: Prebivalstvo, št. prebivalcev, skupaj

Podatki se lahko prenesejo s klikom na »prenesi« / za uporabo v GIS orodjih; lahko se pa tudi preprosto sešteje št. spremenljivk v ustreznem številu celic (info o številu se pojavi ob prehodu kurzorja miške preko celice)

Primer: zelena površin v naselju Brežice, velikost cca 3 ha, št. prebivalec, ki ima dostop: 5100

V okviru SC RS02.7. bomo podprli ukrepe za:

1. **izboljšanje kakovosti in uporabnosti obstoječe ter vzpostavitve nove zelene infrastrukture, javno dostopnih zelenih površin in naravnih struktur** v mestih ter povezovanje tudi za zagotavljanje ekosistemskih storitev t.i. zelenih in modrih koridorjev;
2. **komasacijo zemljišč mestnih zelenih površin** z možnostjo odkupa zemljišč, pri čemer bodo odkupljena zemljišča del ukrepa zagotavljanja javnih zelenih in modrih površin in ne samostojen ukrep;
3. **ozelenjevanje grajenih površin v mestih**, kot na primer ozelenjevanje javnih odprtih prostorov, zelene strehe, zelene vertikalne površine, idr.;
4. **ozaveščanje in vključevanje lokalnega prebivalstva** v vzpostavljanje in izboljševanje zelene infrastrukture in zelenih površin ter ukrepe za ozelenjevanje mest;
5. **inovativni projekti** zagotavljanja zelene infrastrukture v mestih.

1. izboljšanje kakovosti in uporabnosti **obstoječe ter vzpostavitve nove zelene infrastrukture, javno dostopnih zelenih površin in naravnih struktur** v mestih ter povezovanje tudi za zagotavljanje ekosistemskih storitev t.i. zelenih in modrih koridorjev

Zelene površine so zlasti:

- parki (mestni park, lokalni park, parkovne poteze),
- javna igrišča za otroke in mladostnike,
- zelene površine ob stavbah s programom (šola, vrtec, domov za starejše občane, zdravstvene ustanove, druge javne stavbe, območja za turizem) in stanovanjskih soseskah,
- rekreacijske površine,
- športno rekreacijski parki,
- območja vrtičkov,
- pokopališča,
- tematski parki,
- zelene členitvene poteze,
- vodne in obvodne ureditve,
- mestni gozdovi.

3. **ozelenjevanje grajenih površin** v mestih, kot na primer ozelenjevanje javnih odprtih prostorov, zelene strehe, zelene vertikalne površine, idr.;

Grajene površine, ki so lahko predmet ozelenitve:

- Trg (glavni trg, reprezentančni trg, idr.),
- Tržnica,
- Površine za šport in rekreacijo (če so večinoma prekrите),
- Otroška igrišča (če so večinoma prekrita),
- Pokopališče (če je večinoma prekrito),
- Ulice.

Z ukrepom bomo podprli projekte ozelenitve obstoječih ali novih grajenih površin, kot npr. drevorede, zasaditev dreves, nove zelenice kot neprikriti - raščeni deli grajenih površin, ipd. ter ozelenitev streh in vertikalnih površin obstoječih javnih objektov.

<https://www.gov.si teme/drzavni-prostorski-red/>

3. ozelenjevanje grajenih površin v mestih, kot na primer ozelenjevanje javnih odprtih prostorov, zelene strehe, zelene vertikalne površine, idr.;

Zelene strehe in vertikalna ozelenitev:

Do sofinanciranja v okviru ukrepov za ozelenjevanje streh so upravičene javne stavbe in stavbe v javni lasti (kot npr. občinska stavba, vrtec, šola, dom starejših občanov, varovana stanovanja, kulturne ustanove, zdravstveni dom....).

Zelene strehe so:

- Zelene strehe za ohranjanje biotske raznovrstnosti;
- Bivalne zelene strehe:
- Strešni park;
- Strešni vrt;
- Strešno otroško igrišče;
- Športno-rekreacijski strešni park;
- Strešni vrtiček;
- druge oblike bivalnih zelenih streh, ki v kombinaciji z različnimi funkcijami ter namembnostmi prispevajo k uporabi in ozelenitvi streh.

Vertikalna ozelenitev (tudi zelena stena)

- ozelenitve zunanjih sten stavb in objektov, ki jih imenujemo tudi zelena fasada ali zunanja zelena stena,
- ozelenitve drugih vertikalnih ploskev, na primer ograj, protihrupnih ograj, ki jih imenujemo tudi zeleni zidovi.

Inovativni projekti zagotavljanja zelene infrastrukture v mestih

Z inovativnimi projekti zagotavljanja zelene infrastrukture v urbanih naseljih (mesta in druga urbana naselja ter občinska središča) se spodbujajo:

1. ukrepi za izboljšanje kakovosti zraka in vode, zmanjševanje učinkov toplotnih otokov, blaženje hrupa v mestu in prispevajo k biotski raznovrstnosti;
2. oblikovanje zelenih površin, ki prebivalcev nudijo prostor za rekreacijo in sprostitev, dodaten nabor dejavnosti (izobraževalne, raziskovalne in kulturne dejavnosti) ter prispevajo k dvigu kakovosti bivanja;
3. urbano kmetijstvo, vrtnarstvo in čebelarstvo v sklopu zagotavljanje večje samozadostni, socialne stike in prispevajo k biotski raznovrstnosti;
4. ponovno uporabo padavinskih voda za zalivanje zelenih površin, ustvarjanje vodnih rešitev pri oblikovanju odprtih površin, ter drugi ukrepi modre infrastrukture;
5. ponovna uporaba objektov in prostorov (npr. grajene površine), za ozelenitev urbanih naselij ter uporaba novih zelenih tehnologij, materialov in na naravi temelječih rešitev za izboljšanje kakovosti urbanega okolja in bivanjske kakovosti;
6. povezovanje zelenih površin mesta v zeleni sistem,
7. ozelenjevanje objektov z intenzivnimi – debelo slojnimi zelenimi strehami in vertikalna ozelenitev, ki združujejo različne dejavnosti, vsebine in ukrepe za prilaganje na podnebne spremembe.

Kako implementirati plavo-zelenu infrastrukturo?

Trg kralja Tomislava– Pula

Kišni vrtovi – planirano, projekt BF Studio i Starum

Trg kralja Tomislava– Pula

prije rekonstrukcije

Trg kralja Tomislava– Pula, izgradnja

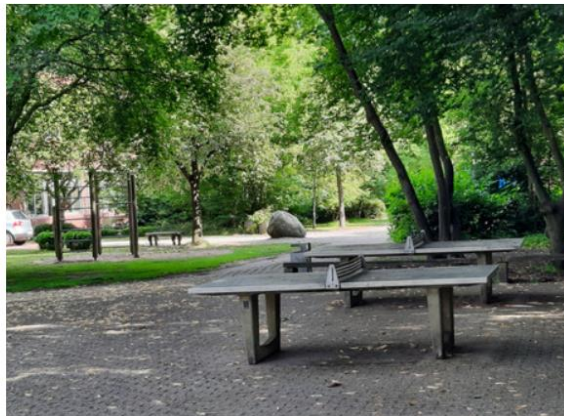
Specifični cilj RSO2.7.

Specifični cilj RS02.7.

Specifični cilj RS02.7.

Specifični cilj RS02.7.

A) Mesh

large-scale green and open spaces; e.g. forests, agricultural areas

B) Nodes

e.g. parks, sports-, playgrounds, allotments, ...

C) Linear Connections

e.g. alleys, tree rows, green links, watercourses ...

a) Type „Green Way“

b) Type „Green Street“

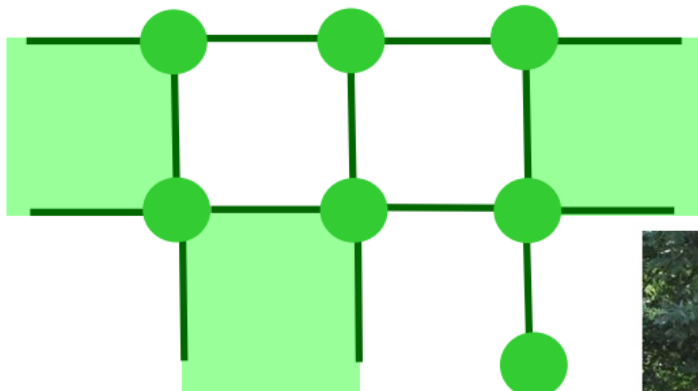

c) Type „Grey Way“

d) Type „Main Road“

Result: Linkage of individual elements

c) Recreation function

e) Type „Ecological Connection“
 (e.g. streams)

d) Urban design function

NTR		DRUŽBENI IZZIVI											
		blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje							izboljšanje stanja okolja				
		ZMANJŠEVANJE TOPLOGREDNIH PLINOV IN TEMPERATURE			OBVLADOVANJE URBANEGA VODNEGA KROGA				HRUP	IZBOLJŠANJE KAKOVOSTI ZRAKA			
		rezultat oz. učinek naravnega procesa											
		ponor ogljika	senčenje / hlajenje	manj oddane toplote	evapotranspiracija	zmanjšanje površinskega odtoka	zmanjšanje konice površ. odtoka	zadrževanje vode	čiščenje vode	zadrževanje hrupa	usedanje delcev	filtracija onesnaževal	proizvodnja kisika
elementi, ki uporabljajo naravne procese	raščen teren z visoko vegetacijo	X	X	X	X	X		X		X	X	X	X
	raščen teren z nizko vegetacijo	X	X	X	X	X		X			X	X	X
	zadrževalna kotanja	X			X	X	X	X					X
	ribnik			X	X		X						X
	zatravljeni jarek	X			X			X	X		X		X
elementi, ki uporabljajo in posnemajo naravne procese	zelene strehe*	X		X	X	X		X			X	X	X
	vertikalna ozelenitev*	X	X	X	X					X	X	X	X
	ponikovalno polje					X	X	X					
	grajeno mokrišče	X			X			X	X		X		X
	sistem sadilnih jam dreves					X							
	podtalno skladiščenje vode**					X	X	X					
	ustrezna fizična zasnova grajenega okolja (izboljšanje prevetrenosti, zmanjšanje hrupa idr.)		X	X						X	X		
elementi, ki posnemajo naravne procese	zbiranje deževnice **					X		X					
	prepustne utrjene površine					X							
	ponikovalnice					X		X					
	podtalno skladiščenje vode**					X	X	X					
	ustrezen izbor materialov v grajenem okolju		X	X				X	X	X			

* Pomembno je, da je vir vode za zalivanje deževnica ali siva voda in ne voda iz vodovoda.

** Pomembno je, da rešitev lahko pomeni vir vode za NTR

Posebni pogoji:

- Upoštevanje Vsebinskih izhodišč Ministrstva za naravne vire in prostor: RSO2.7., september 2023, verzija 1.
- Vključevanje načela novega evropskega Bauhauusa.
- Izdelana projektna dokumentacija s strani pooblaščenih oseb v skladu z Zakonom o arhitekturni in inženirski dejavnosti (Uradni list RS, št. 61/17 in 133/22 – odl. US), kjer mora biti zagotovljeno sodelovanje krajinskega arhitekta.
- V izdelavo projekta, katerega predmet je ozelenjevanje stavb in urejanje odprtih grajenih površin, se vedno vkluči arhitekta.
- Projektne aktivnosti se izvajajo v urbanih naseljih in občinskih središčih (Priloga 2 k Vsebinskim izhodiščem MNVP).
- Podpre se projekte, ki prispevajo k izboljšanju kakovosti in uporabnosti obstoječe k vzpostavitvi nove zelene infrastrukture.
- Upoštevanje določb glede oblikovanja, **minimalne velikosti ter raščenege terena** iz Priloge 1 k Vsebinskim izhodiščem.
- Zaključeni projekti bodo morali biti javno dostopni in dosegljivi v roku 10 min hoje, kar predstavlja linearno razdaljo do 500 m, ki se določi

- Zaključeni projekti bodo morali biti javno dostopni in dosegljivi v roku 10 min hoje, kar predstavlja linearno razdaljo do 500 m, ki se določi kot odmik od roba naselja (šteje se rob RPE (Register prostorske enote za naselja) ali meja območja urejanja z UN/UZ ali meja UON (ureditveno območje naselja), v kolikor so že določeni v OPN).
- Podpre se projekte **zaokroženega območja (fizične povezanosti) zelene površine v skupnem obsegu vsaj 0,5 ha** v urbanih naseljih (naselje, ki ima več kot 2000 prebivalcev – Priloga 2 k Vsebinskim izhodiščem).
- Podpre se projekte, katerih skupni priznani upravičeni stroški znašajo **najmanj 0,3 mio EUR**.
- Podpre se tudi projekte v občinskih središčih, ki imajo manj kot 2.000 prebivalcev brez fizične povezave, pri čemer pogoj zaokroženo območje zelene infrastrukture ni zahtevan. To pomeni, da je možno prijaviti tudi projekt znotraj občinskega središča, ki vključuje eno ali več istovrstnih aktivnosti, ki v skupnem obsegu zagotavljajo doseganje kriterijev 0,5 ha in 0,3 mio EUR.

- Podpre se projekte, pri katerih strošek urbane opreme, komunalnih in elektro vodov, utrjenih površin in manjših objektov, ki so dopustni v sklopu predpisanega deleža prekrite površine ter potrebni za vzpostavitev in funkcioniranje zelene infrastrukture, ne presega 30 % vrednosti celotne investicije.
- Aktivnosti so smiselno načrtovane po načelih **na naravi temelječih rešitev** (NBS ukrepi so zelene strehe in vertikalna ozelenitev, raščeni tereni, ponovna uporaba padavinske vode v sklopu zelenih površin ter drugi ukrepi, ki jih prijavitelj ustrezno strokovno opredeli).
- Prijavitelj predloži **najmanj potrjen DIIP**, ki je izdelan v skladu z določbami UEM.

Upravičeni in neupravičeni stroški

Upravičeni so stroški, kot jih opredeljujejo Navodila organa upravljanja o upravičenih stroških za sredstva evropske kohezijske politike v programskem obdobju 2021–2027, pri čemer so pri določenih kategorijah in vrstah stroškov upravičeni zgolj sledeči stroški:

- stroški gradnje in urbane opreme, v okviru katerih se podpre urejanje zelenih površin v skladu z Vsebinskimi izhodišči MNVP;
- stroški nakupa zemljišča z objektom ali delom objekta, ki ne smejo predstavljati več kot 15 % skupnih upravičenih stroškov;
- stroški storitev zunanjih izvajalcev za projektni natečaj, projektno dokumentacijo, gradbeni nadzor.

Vsi ostali stroški so neupravičeni.

Hvala za pozornost!

jernej.cervek@gov.si

gp.mnvp@gov.si